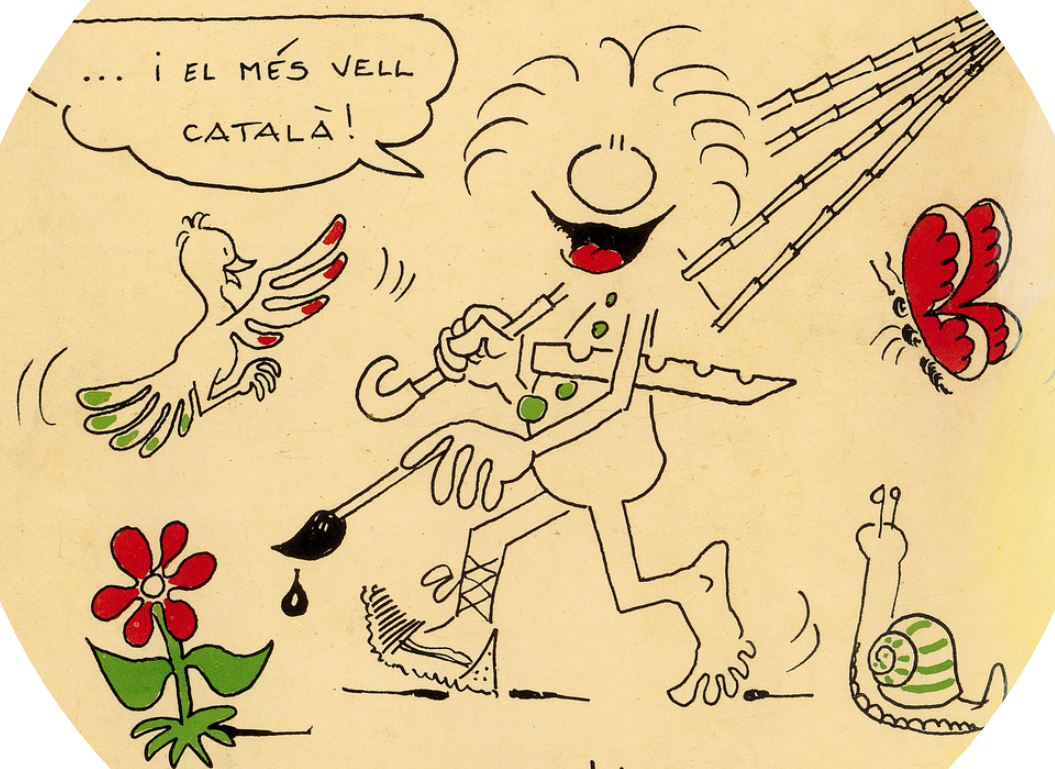

Aplec d'aventures del jove

RELLAMP

L'HOME DE TAL TEÜLL

Jordi

L'any 1971 era descobert, en una cova de Talteüll,
un crani vell de mig milió d'anys :
el de l'homo erectus tautavelensis
(o sigui, l'home dret de Talteüll).

El 1979, començaven a l'Almanac Català del Rosselló les
seues aventures de joventut, imaginades pel dibuixant
humorístic Jordi, que li va dir « Rellamp ».

Dos llibrets, publicats el 1985 i 1986, van reprendre i
detallar l'educació ambiental i sentimental de
« Rellamp ».

Se n'han reunit aquí els episodis essencials de la
sèrie *Rellamp*, així com algunes mostres d'altres
obres de l'autor.

Publicació especial Diada de Sant Jordi 2023

Amb l'amable autorització de la família Dunyach
i la cortesia de Trabucaire Edicions

Imprès a la *Imprimerie Catalane*, el març del 2023, a Perpinyà

Obra gratuïta / Ouvrage gratuit

Gordi

PREFACI

L'home de Talteüll és un Homo Erectus trobat el 1971 per Joan Abelanet i l'equip del professor de Lumley a la Cauna de l'Aragó. És a aquest home fòssil que mon pare, Jordi, va voler retre homenatge creant el personatge de Rellamp. Li va dedicar tres àlbums: *Alguns episodis de la joventut ecològica de Rellamp, l'home de Talteüll* (1985), *Alguns episodis de la joventut romàntica i de l'educació sentimental de Rellamp* (1986) i *Rellamp i els Jocs Olímpics* (1992), tots tres editats per Robert Avril i Maria Àngels Falquès, al Trabucaire.

Quan l'APLEC (Associació per l'ensenyament el català) i l'OPLC (Oficina pública de la Llengua Catalana) me van contactar per editar un llibret que reuniria planes tretes de les aventures de Rellamp, me vaig tornar a capbussar en aquells tres llibres.

Hi he retrobat la malícia de mon pare amb un pler infinit: el traç simple i viu copsava situacions sovint absurdes. En certes pàgines se trobaran celebritats locals o internacionals, car en Jordi va dibuixar a *L'Indépendant* durant vint anys, i la seua impertinència alegrava l'actualitat de cada dia.

Professor d'espanyol d'ofici, mon pare s'imposava una disciplina fèrria per fornir a *L'Indépendant* un dibuix quotidià. Durant les dues mitges jornades que tenia lliures, escoltava *France Info* en continu, era la seua font d'inspiració. Amb un parell o tres d'idees al cap, telefonava al diari per llestar el dibuix que apareixeria l'endemà. Acudia a tots els fronts: política, esport, espectacle, televisió. Enamorat del seu Rosselló nadiu, Jordi no hesitava a dibuixar una manifestació local, el Canigó o el campanar de Cotlliure.

A Rellamp s'afegiran altres personatges com l'Assiscle, etern festejaire i aficionat al muscat de Ribesaltes, o en Galdric, del qual se coneixeran només els peus calçats de vigatanes que trauquen de la tenda.

A mon pare li agradava la cuina catalana, li agradava beure un bon vi i ballar la sardana. Li agradaven l'òpera, Jordi Barre i Georges Brassens. Les passejades a muntanya i per les cales de la Costa Vermella. Reia fort i no se'n creia gens. Retrobareu algun d'aquests trets de caràcter en Rellamp, el seu doble, al cap i a la fi.

Ara conservats al Arxius Municipals de Perpinyà, els dibuixos d'en Jordi, tornen a viure gràcies a l'OPLC i a l'APLEC.

Anna Dunyach, la seua esposa i jo mateix, commoguts per llur iniciativa, els ho agraim de tot cor.

Xavier DUNYACH

<i>Alguns episodis de la joventut ecològica de Rellamp</i>	8	rellamp tinc fam!	
	9	bon profit!	
	10	les Quatre barres	
	11	el galet	
	12	el cargol	
	13	la barretina	
	14	el dinosaure	
	15	el rugbi	
	16	la pol·lució	
	17	renecs	
	18	el Fujiyama	
	19	el Canigó	
	20	l'ou	
	21	el golf	
	22	el Lídia	
	23	renecs	
	24	les veremes	
	25	el gat	
	26 i 27 .	Focs de Sant Joan	
	28 i 29 .	l'homo erectus	
	<i>Alguns episodis de la joventut romàntica i de l'educació sentimental de Rellamp</i>	30	crisi de la natalitat
		31	Dalí
		32	el cant eleva l'home
		33	estornells
		34	la carbassa
35		esfullant la flor	
36		les rimes	
37		l'estelada	
38		la nova cuina	
39		cols i roses	
<i>Rellamp i els Jocs Olímpics Y en a plein les urnes</i>	40 i 41 .	halterofilies	
	42	esquerra i dreta	
	44	La llengua d'en Rellamp	
45	Bibliografia		

AL FONS D'UNA COVA MOLT
OBSCURA, L'HOME DE TALTAÜLL
VA VEURE LA LLUM....

CARALL! LA MEVA
GENT PODIA ENCENDRE
UN CIRI!

ME CAL SÀLLER
D'AQUEST FORAT!

MARE MEVA!
QUIN AIRE
MANYAC!
I ARA, COM
LI DIREM?

RELLAMP!
TINC FAM!

Jordi

A MÉS DE LA LLET QUE LI DONAVA SA MARE, EN RELLAMP, SEMPRE MORT DE FAM...

ME DEIXARAN MORIR DE GANA!

...SE MENJAVA, D'AMAGAT, MATES DE COSCOLLS QUE CREIXIEN A LA VORA DE LA COVA...

AQUESTES HERBES ME TRAURAN UNA RUFA!

TOTHOM SAP QUE, COM HO VA DESCOBRIR MÉS TARD EN RAMON LLULL, EL COSCOLL FA ESDEVENIR MÉS EIXORIT I ESPAVILAT.

ELS PARES D'EN RELLAMP VAREN SER ELS PRIMERS A S'ENVISAR D'AQUESTA EVIDÈNCIA: EL SEU FILL ERA UN SOBREDOTAT!

RELLAMP! SAPS DIR ALTRA COSA QUE "TINC FAM!"?

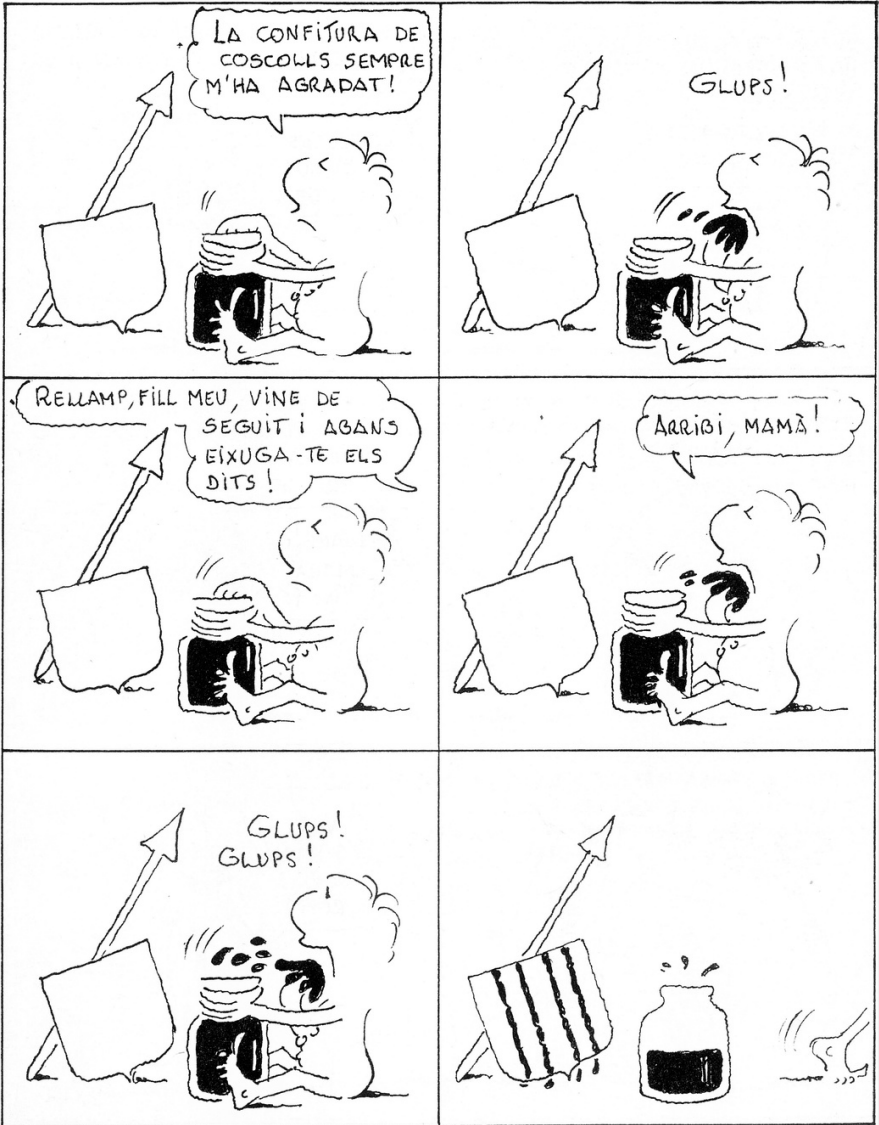
RRROT!

I VÓS, QUE SABEU PAS DIR: "BON PROFIT!"?

zordi

UN MATÍ D'ESTIU...

TINC SET!

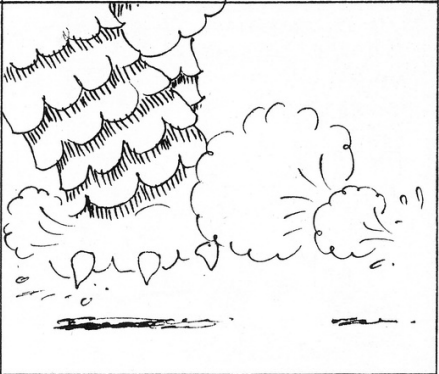
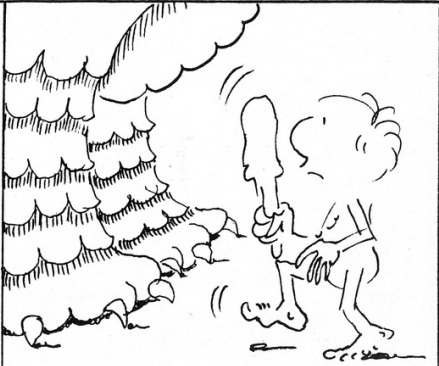

COM VOLS BEURE AMB UN FORAT TAN AMPLE...

AQUEST SISTEMA ÉS BO, MÉS HA DE SER PERFECCIONAT...

AQUESTA FRUITA
CURIOSA DEU SER
MADURA...

PLAF!

M'ENGANYAVI
PAS!

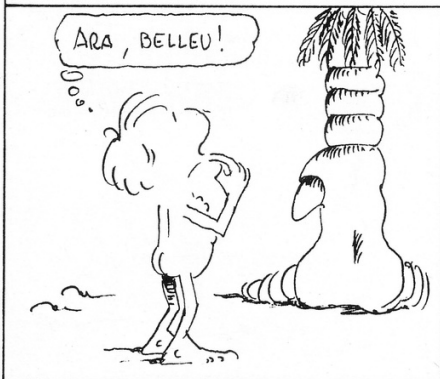
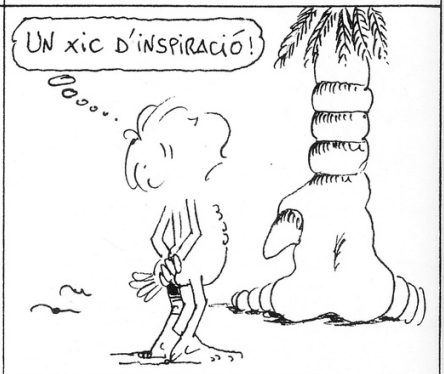
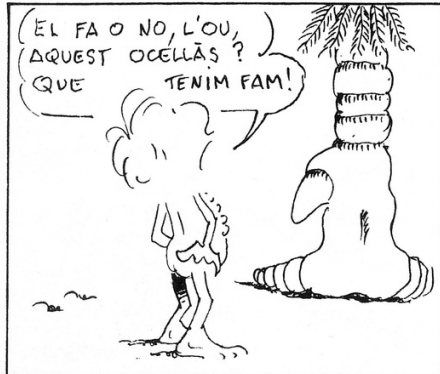

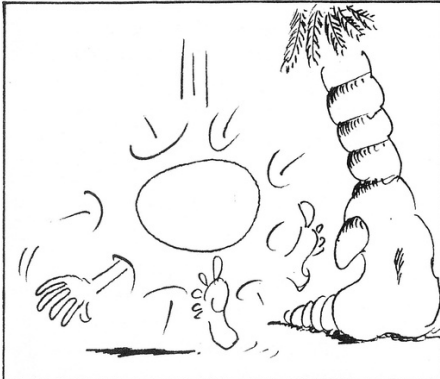
A ON VAS,
RELLAMP, AMB
AQUEST BARRET
D'ARTISTA?

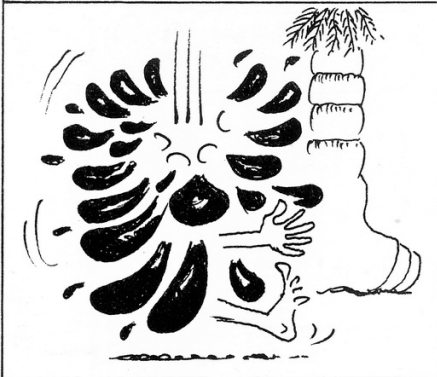
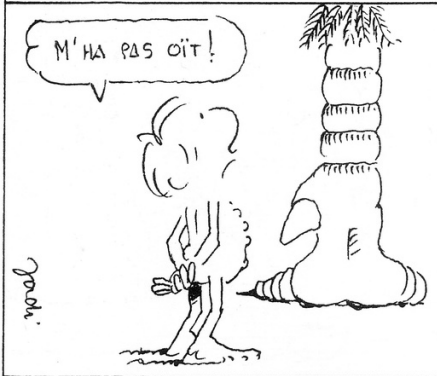

SALVATGES!
SABEU PAS
LO QUE ÉS
BONIC!

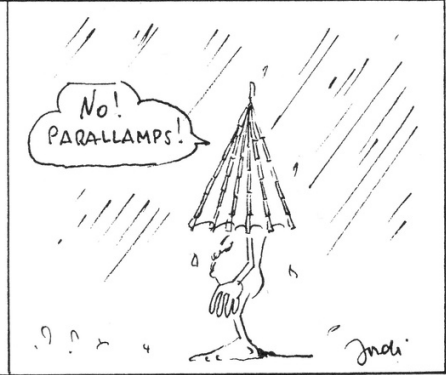
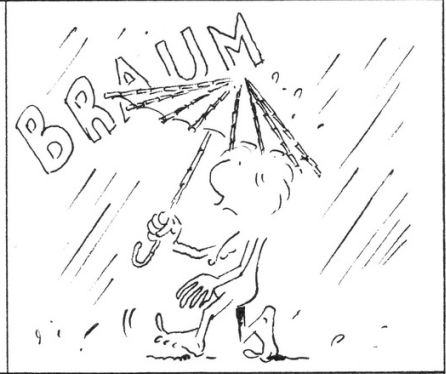
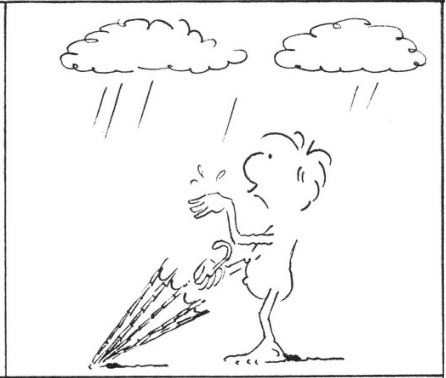
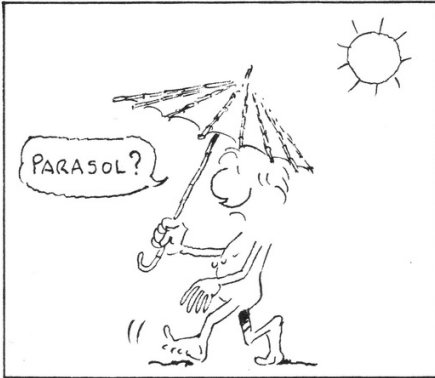
Jordi

UN DIA, EN RELLAMP VA BAIXAR
A LA PLANA...

FAVA! LA VISTA
ÉS BONICA...

I QUINA
MUNTANYA
MÉS REGALADA!

EH! L'HOME! COM
LI DIEU?

EL FUJI-YAMA!

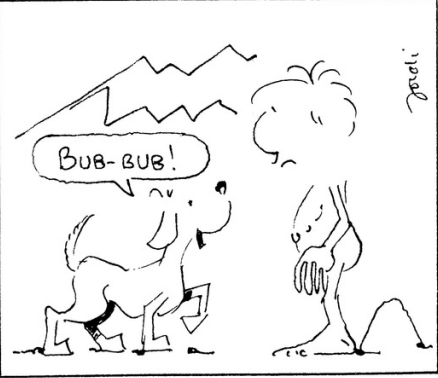
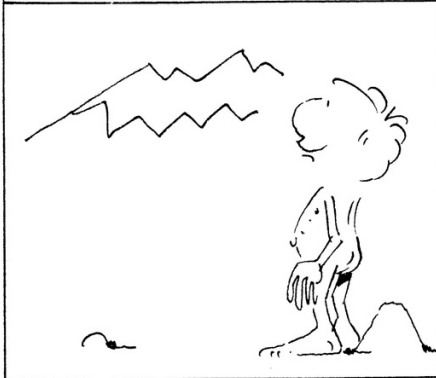
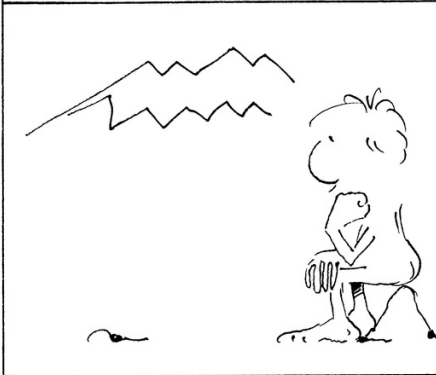
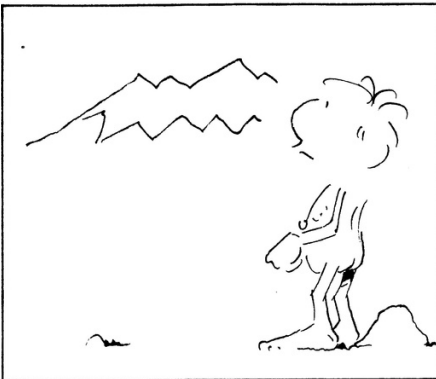

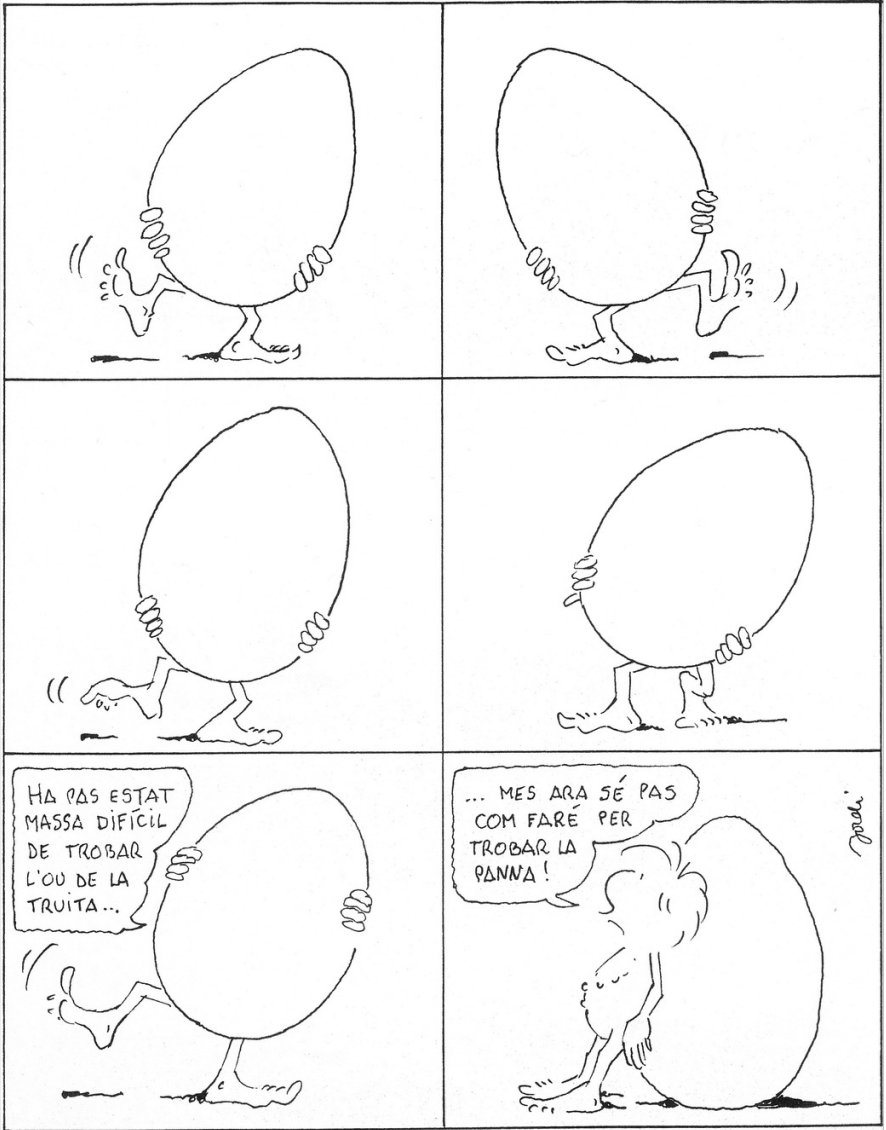
QUIN NOM TAN LLEIG!
CALDRÀ CANVIAR -PER UN QUE
ME SONI MÉS
A L'ORELLA...

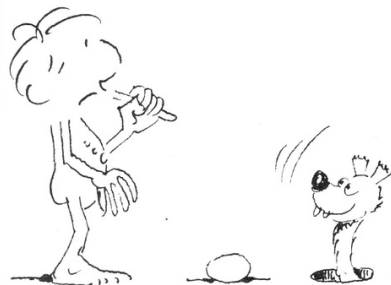
... I AQUEST QUE SE'L
PRENGUI QUI EN VULGUI!

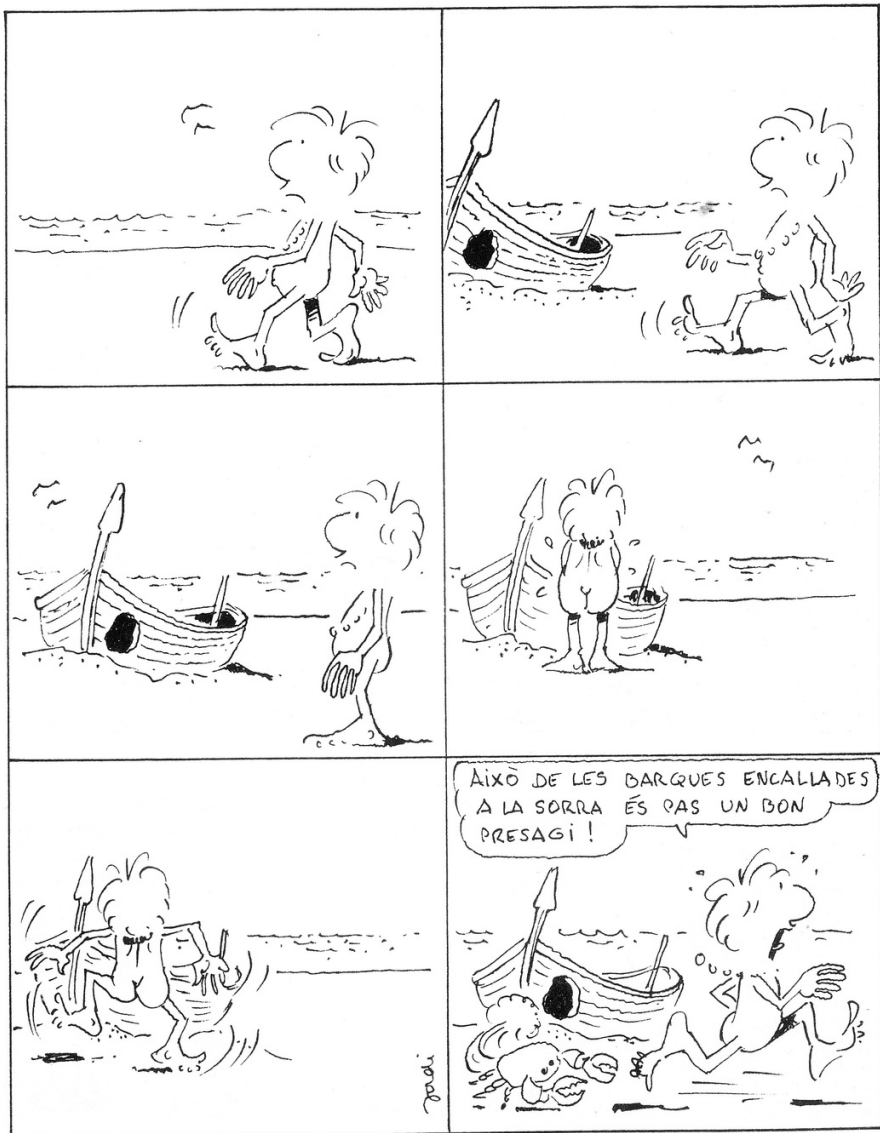

UN DIA, A LA VORA DE L'ESTANY DE SANT NAZARI...

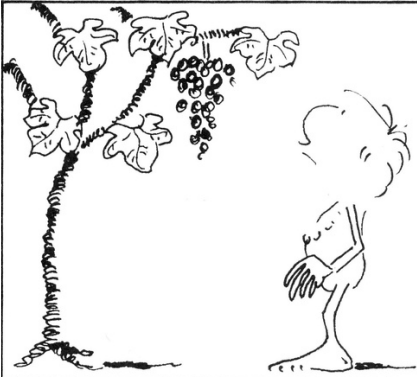

gordi

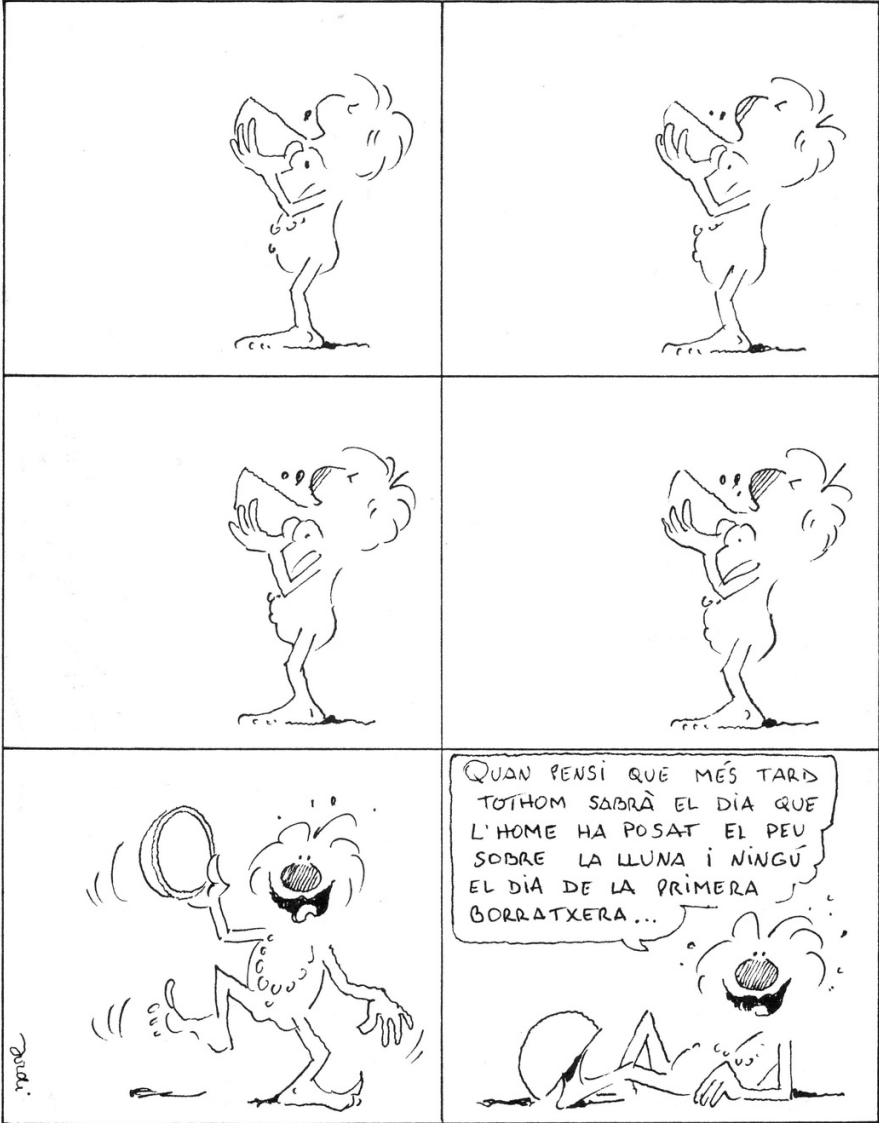

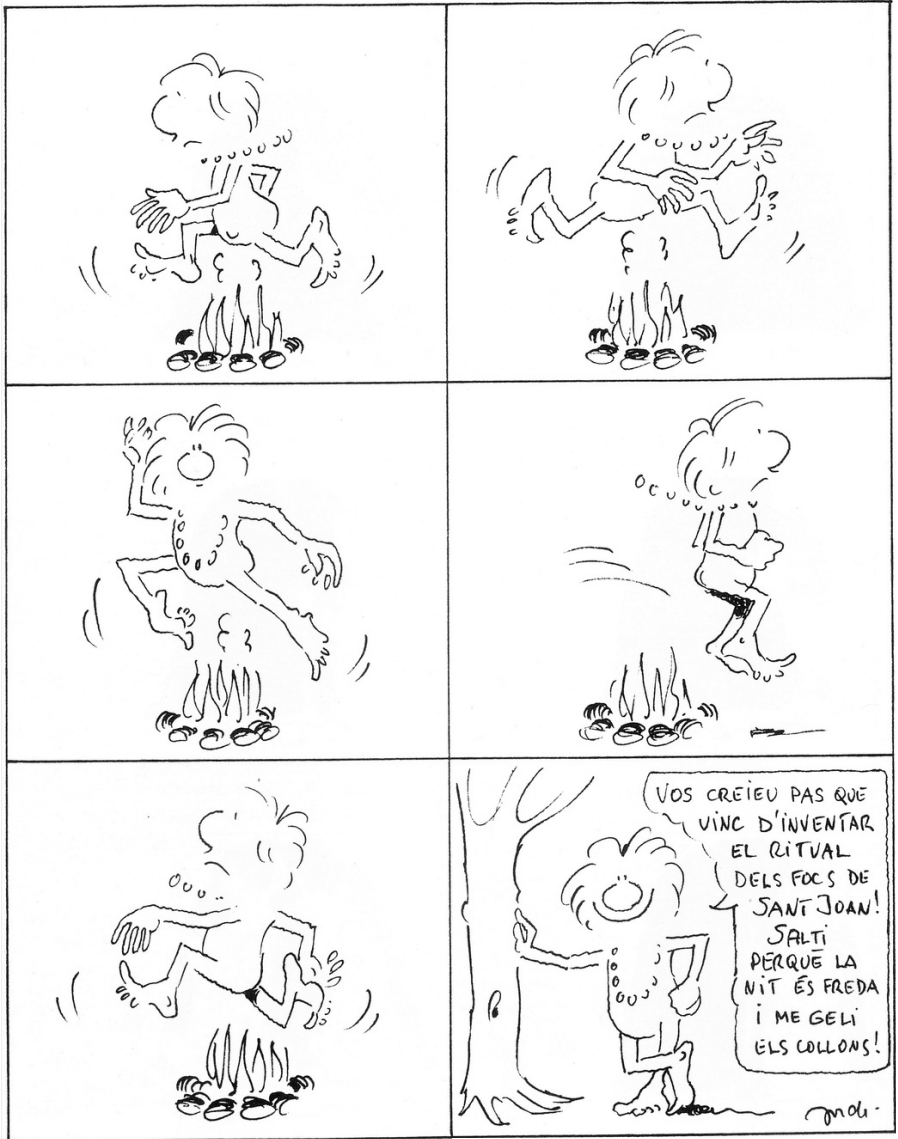

QUAN PENSI QUE MÉS TARD
TOTHOM SABRÀ EL DIA QUE
L'HOME HA POSAT EL PEU
SOBRE LA LLUNA I NINGÚ
EL DIA DE LA PRIMERA
BORRATXERA...

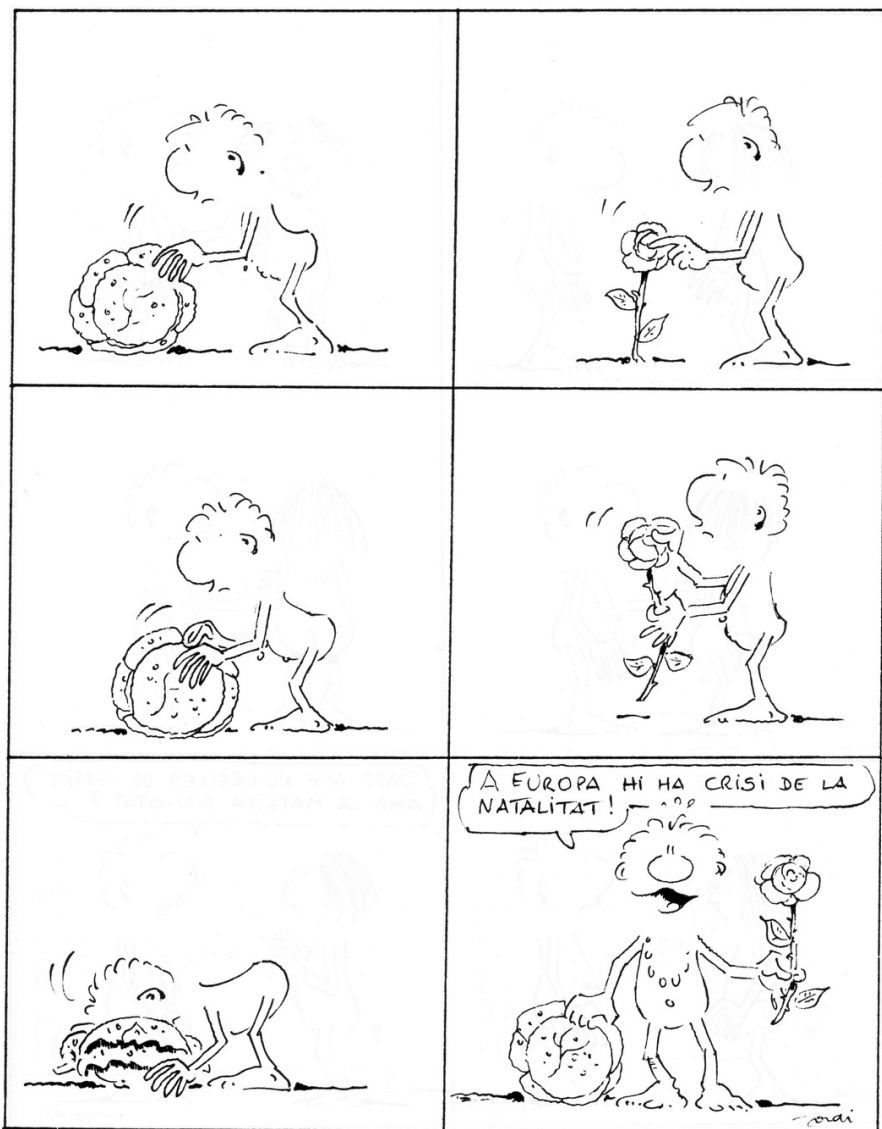
ordi

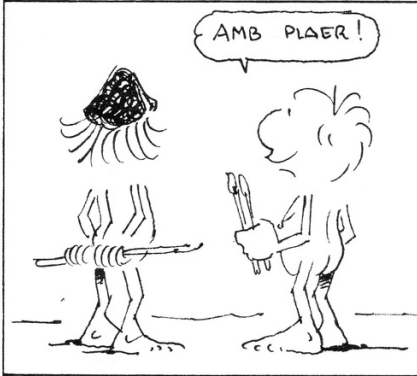
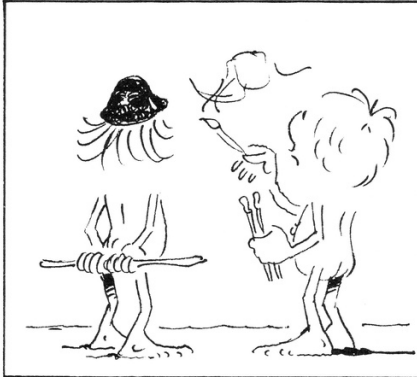

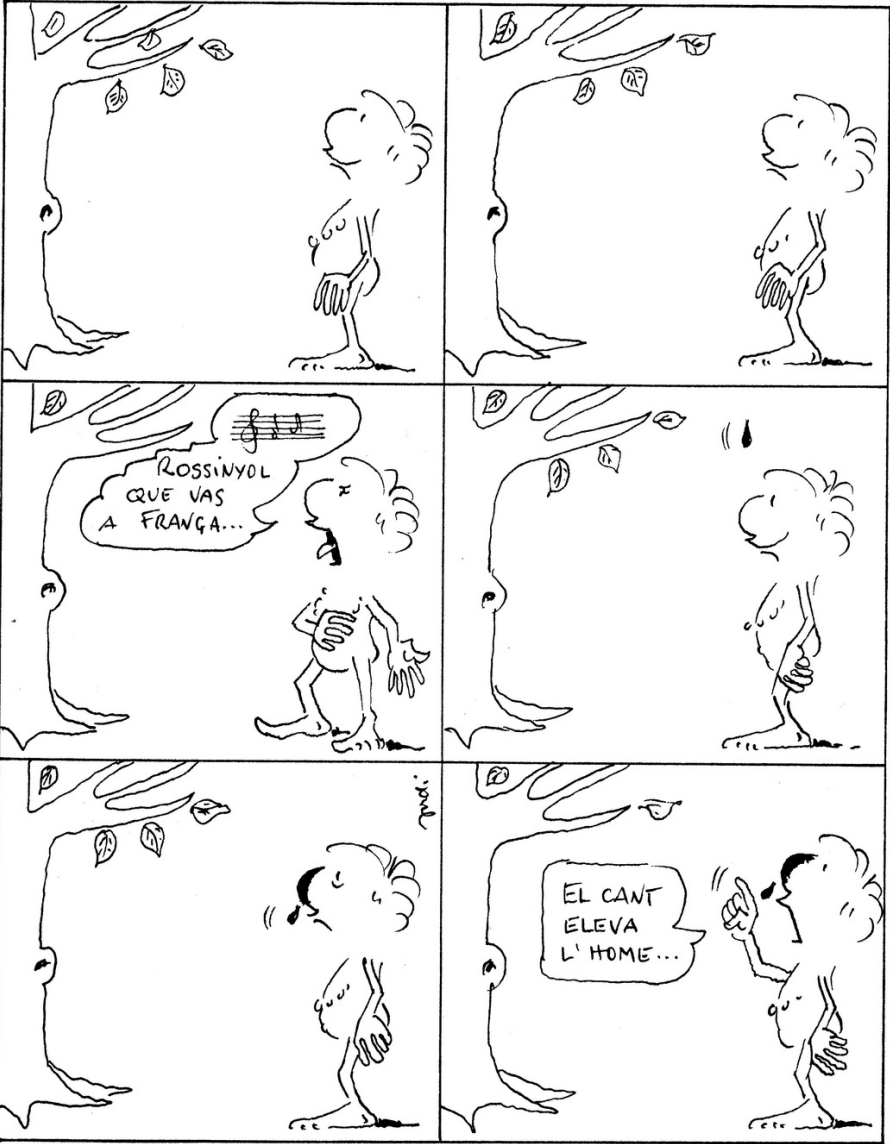

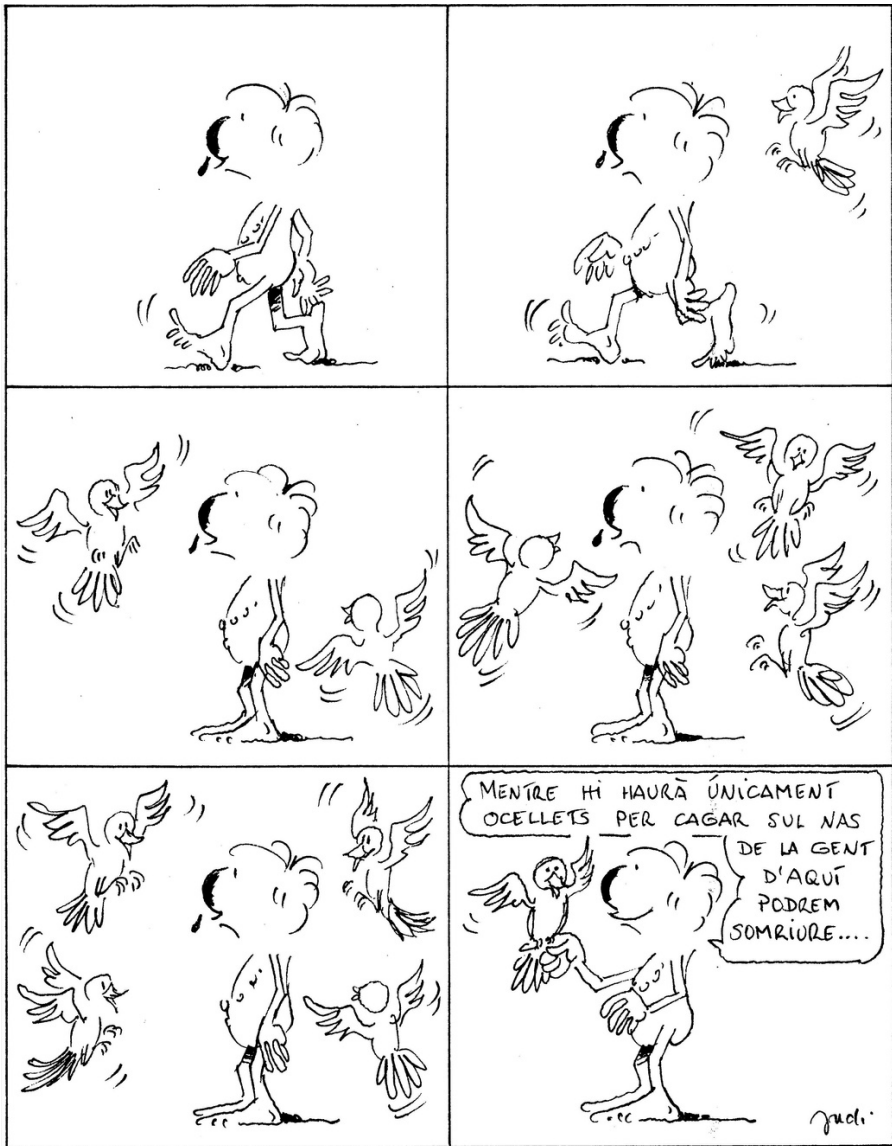

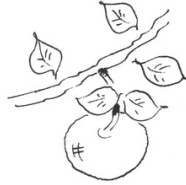
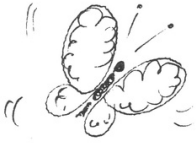

EN RELLAMP ES MERAVELLAVA
DAVANT DE TOTES LES
MANIFESTACIONS DE
LA NATURALESA...

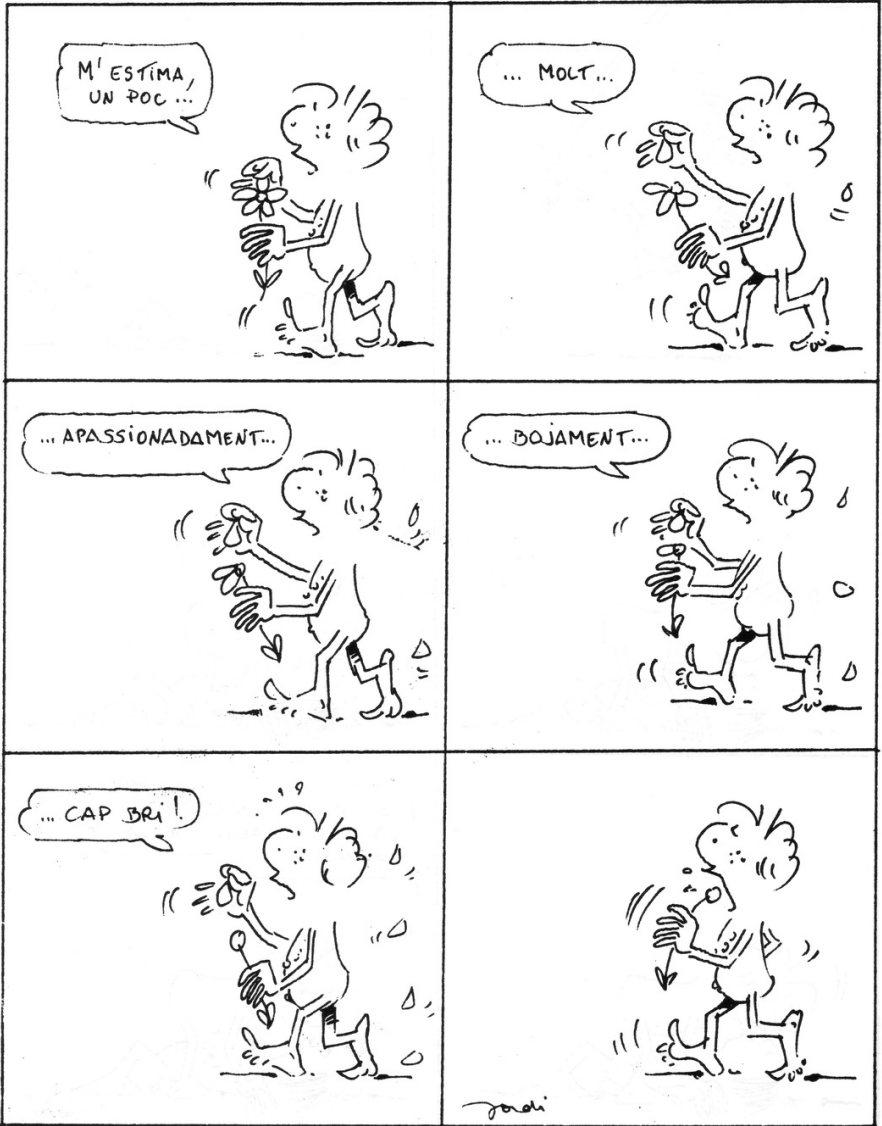
S.P.D.

PERÒ, ANEU A SABER PER QUÈ
S'INTERESSAVA SOBRETOT PER
LES CARBASSES ...

garoli

EL CEL ÉS PLE D'ESTRELLES
PER A IL·LUMINAR EL NOSTRE
AMOR.

AVIT, ABANS DE TENIR
ELS ULLS...

... CERCA LA NOSTRA, AL MATEIX
TEMPS QUE JO,

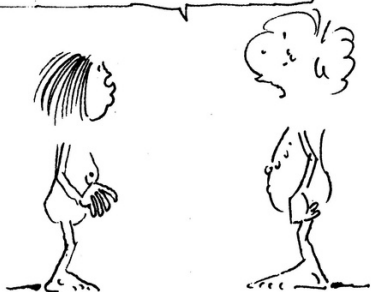
... I AIXÍ ENS ADORMIREM
JUNTS EN EL MATEIX SOMNI...

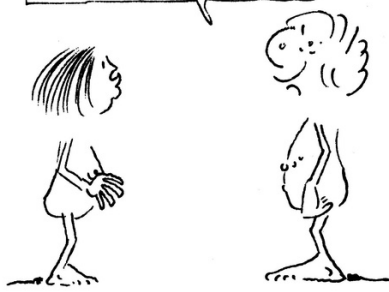
EM COSTARIA MENYS TREBALL
DE TROBAR LA MEVA AGULLA DE CAP
QUE HE PERDUT AQUESTA TARDA
DINS LA PALLA! - . 0 0

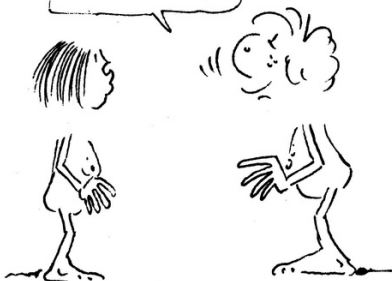
ETS COM LA NOVA CUIVA ...

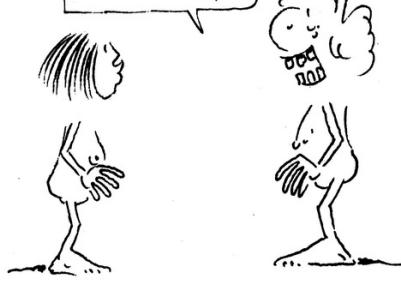
... BONICA , SENZILLA , ...

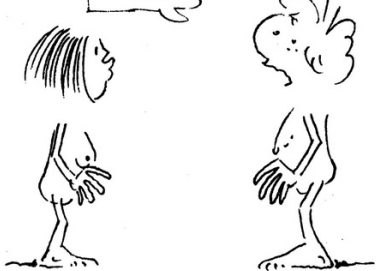
... OLOROSA , ...

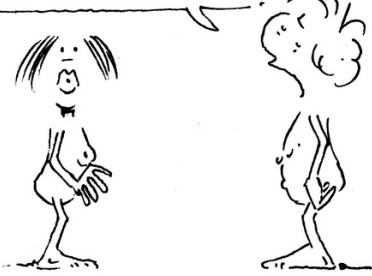
... APETITOSA , ...

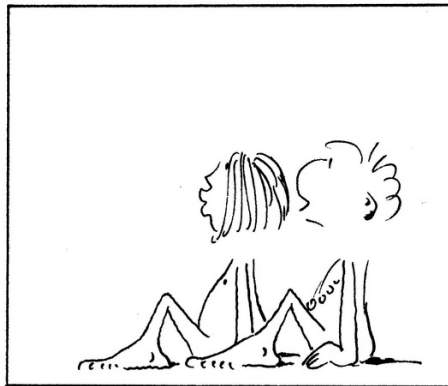
... PERÒ ...

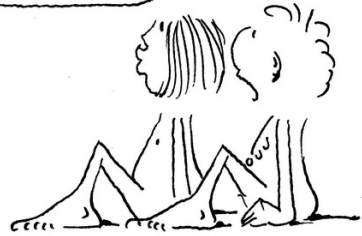
... NO N'HI HA NI PER UNA QUEIXALADA!

gualdi

LLAMPETA! COM NEIXEN
ELS NENS?

QUINES PREGUNTES!

ELS NENS NEIXEN DINS LES
COLS I LES NENES DINS LES
ROSES...

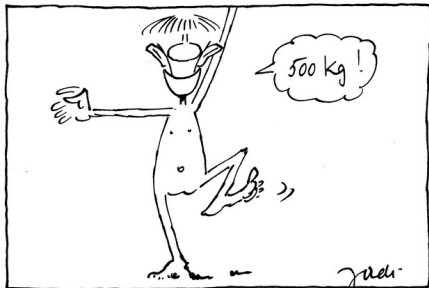
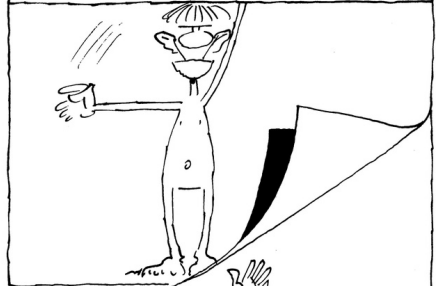
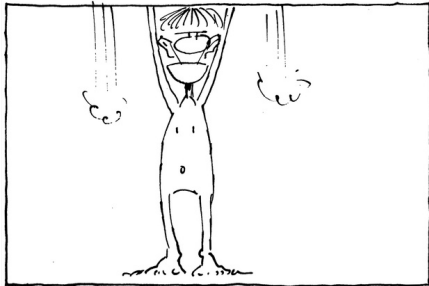
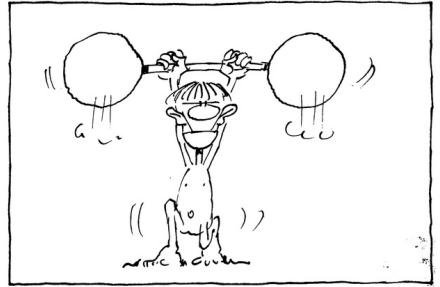
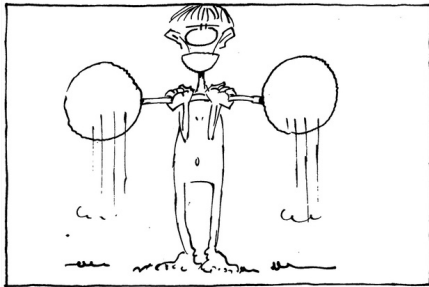
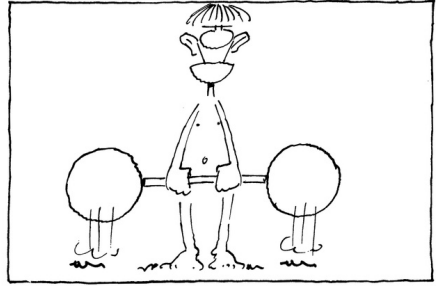
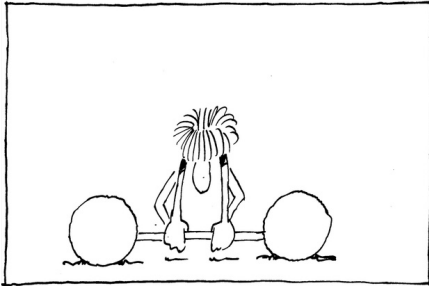

I TU QUE SEMPRE PLORES...

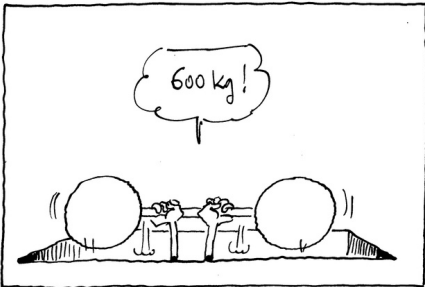
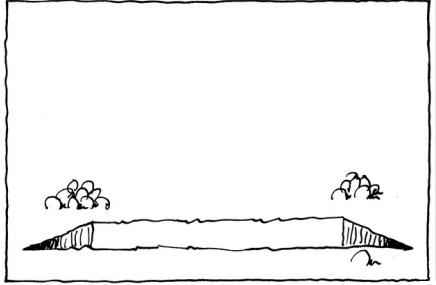
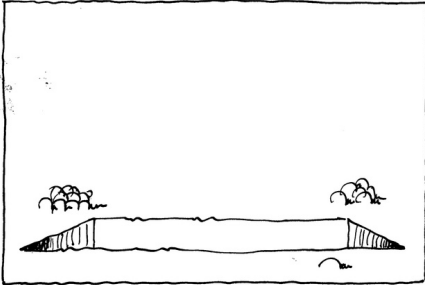
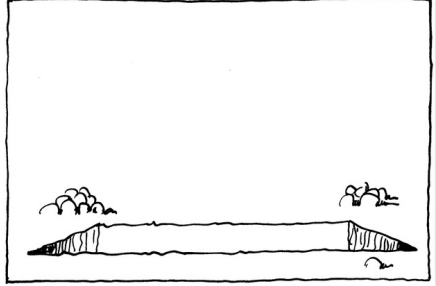
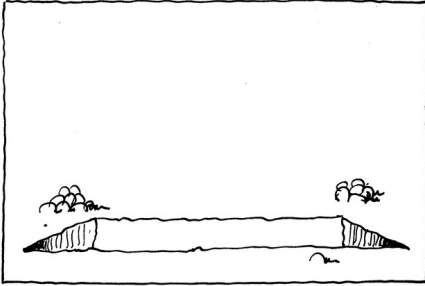
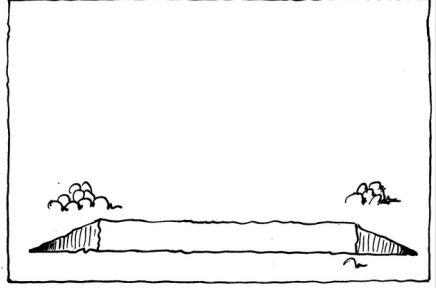
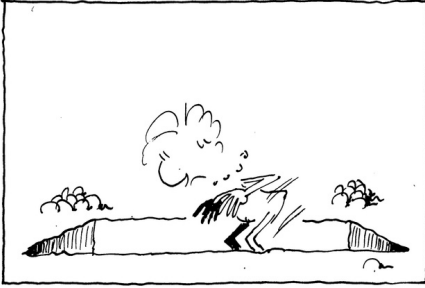

... HAURÀS NASCUT DINS UNA
CEBA...

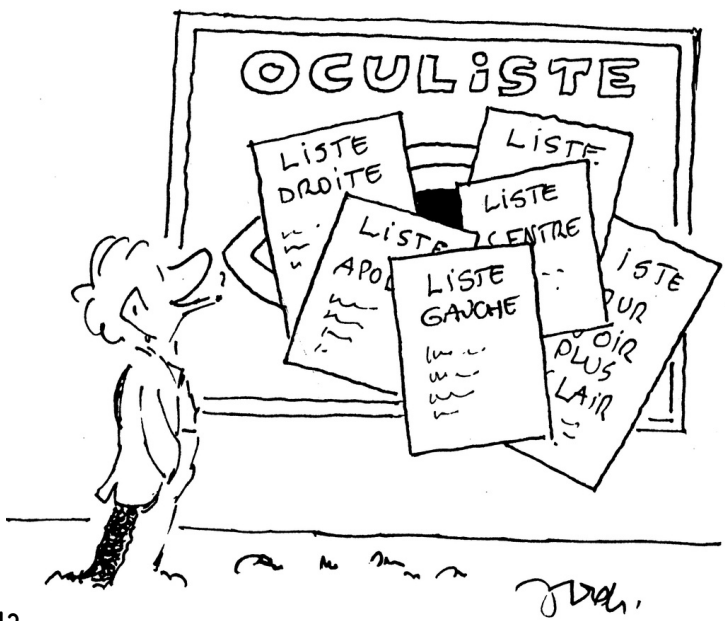
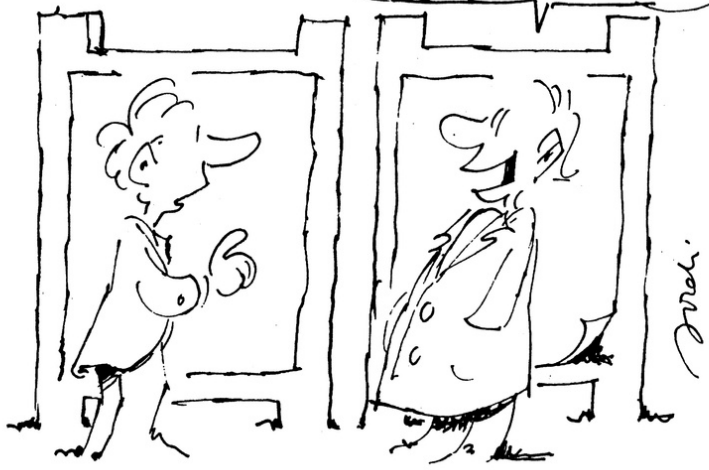

UNE FOIS AVEC LA GAUCHE, UNE FOIS AVEC LA DROITE!
IL EST AMBIDEXTRE!

NON, IL EST AMBITIEUX!

La llengua d'en Rellamp

Com parla en Rellamp?

Com els seus descendents de Catalunya Nord al segle XX...

Fa la negació amb **pas** darrere del verb (*sé pas*) i l'oposició amb **mes** (*mes ara sé pas*).

Emptra la forma plena del pronom complement (*me cal*), el pronom neutre **lo** (*lo que és bonic*), el tractament de respecte **vós** (*seu vós*). Acaba amb **-i** els verbs en primera persona, tant si són en present d'indicatiu (*arribi*), com en imperfet (*provavi*) o condicional (*menjarü*).

Fa el passat indefinit amb l'auxiliar ser conjugat **a l'occitana** (*seu pas ben comprès*) i el passat recent a **la francesa** (*vinc d'inventar*).

El seu vocabulari és ben rossellonès: diu *panna* per paella, *parapluja* per paraigua, *rufa* per arruga, *sàller* per sortir i *s'envisar* per adonar-se.

Ara bé, amb el temps el seu llenguatge va canviant. En Rellamp comença de fer la negació amb **no** (*no n'hi ha*), l'oposició amb **però** i el passat indefinit amb **haver** (*però he perdut*). Fins i tot s'aplica a escriure primeres persones verbals en **-o** (*penso*), mentre amb la Llampeta parlen de *nens i nenes*.

La mateixa evolució que la nostra llengua septentrional del segle XXI. Tant com resta català, rai !

Bibliografia

Alguns episodis de la vida ecològica de Rellamp, l'home de Talteüll
Trabucaire, Perpinyà, 1985

.

Alguns episodis de la joventut romàntica i de l'educació sentimental de Rellamp, l'home de Talteüll
Trabucaire, Perpinyà, 1986

.

Rellamp i els jocs olímpics
Trabucaire, Perpinyà, 1992.

.

Y en a plein les urnes
Les publications de l'Olivier, Perpinyà, 1995

.

La grande encyclopédie
Trabucaire, Perpinyà, 1996.

.

1990+10= 2000
Les publications de l'Olivier, Perpinyà, 2000

.

Y a des nudistes sur ma plage
Editions Loubatières, Tolosa, 2003

.

Pierre/Pere Talrich, Présentation de Georges Dunyach
Les publications de l'Olivier, Perpinyà, 2003

.

En Jordi va néixer Georges Dunyach el 1940 a Perpinyà.

Va estudiar a l'Escola Normal per fer de mestre d'escola i després a la Universitat de Montpeller per ser professor.

Al col·legi (molts anys a Elna), va ensenyar espanyol i també català, des que va ser possible.

De català en sabia: havia perfeccionat la llengua materna quan era estudiant, escrivint una tesina sobre poetes rossellonesos. Les seues classes eren vives, agrades de cançons amb guitarra.

Però és com a dibuixant humorístic que Jordi, a seques i en català, arriba al gran públic. D'un tret ràpid desmunta l'actualitat, incisiu, mai despectiu.

Esmolades les eines a la revista satírica *Truc*, passa després a il·lustrar les pàgines del diari *L'Indépendant*, de 1981 a la seua mort, el dia de Reis de 2002.

Reconegut per grans premis de dibuix de premsa, publicat en àlbums, en Jordi no refusava mai d'ajudar les causes que creia bones i justes amb els seus cartells riallers.